KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Hallituksen esitys eduskunnalle vesihuoltolain muuttamisesta HE 40/2025 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunta 27.5.2025

Paavo Taipale, yhdyskuntatekniikan päällikkö Suomen Kuntaliitto ry

Kuntaliiton keskeiset huomiot

- Vesihuoltolain uudistus on tarpeellinen hyvän laitosmaisen vesihuollon varmistamiseksi pitkällä aikavälillä
- Hallituksen esityksessä on monia hyviä uudistuksia (mm. vesihuoltolaitoksen määritelmä, liittämisvelvollisuuden muuttaminen, vesihuollon perusmaksu, ympäristönsuojeluviranomaisen mahdollisuus periä maksu liittämisvelvollisuudesta vapauttamishakemuksesta)
- Olemme huolissamme esitykseen sisältyvistä kuntaan ja valvontaviranomaisiin kohdistuvista useista suunnittelu-, valvonta- ja raportointivelvoitteista ja niiden vaatimien resurssien saatavuudesta
- Suhtaudumme kriittisesti kunnalle esitettyyn velvoitteeseen säilyttää täysin lain voimaantullessa omistuksessaan olevan vesihuoltolaitoksen omistus

Kunnalle esitetty vesihuoltolaitoksen omistusvelvoite

- Kunnalla tulee olla jatkossakin merkittävä rooli vesihuollossa
- Käsityksemme mukaan kunnan omistusvelvoitetta koskevan kansalaisaloitteen tavoite saavutetaan säätämällä kunnalle velvollisuus säilyttää *määräysvalta* omistamassaan vesihuoltolaitoksessa
- HE:n velvoite kunnalle säilyttää täysin omistuksessaan lain voimaantullessa omistamansa vesihuoltolaitos on kunnan itsehallinnon kannalta ongelmallinen
- Mikäli näin säädettäisiin – ottaen huomioon esitetty uusi 9 b §:n sääntely vesihuollon turvaamisesta - tulisi tunnustaa valtion rahoitusvastuu vesihuollosta eräissä tilanteissa, joissa vesihuoltolaitos ei kykene huolehtimaan tehtävistään (erit. vähenevä asiakasmäärä vs. lisääntyvät kustannukset)
- Pidämme tärkeänä, että tällaisia mahdollisia tilanteita arvioidaan vielä perustuslain kuntien itsehallintoa koskevan sääntelyn näkökulmasta
  - Huomattava perusoikeusasiantuntijoilta pyydetyt lausunnot MMM:lle 11/2024

Vesihuolto julkisena hallintotehtävänä

- Hallituksen esityksessä (toisin kuin lausuntokierroksella olleessa luonnoksessa) lähdetään siitä, että vesihuoltolaitoksen tehtäviin sisältyy julkisena hallintotehtävänä pidettäviä tehtäviä
- **Uuden 9 §:n 4 momentin** mukaan toiminta-alueella vesihuoltopalveluja tarjoavan vesihuoltolaitoksen *henkilöstöön* sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta
  - Momentissa on kuitenkin rajattu tämän vastuun ulkopuolelle asiakasomisteiset osuuskunnat, mikä on ongelmallista vesihuoltolaitosten yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta
- Säännöstä tulisi vielä harkita ottaen huomioon käynnissä olevat julkisuuslain ja vahingonkorvauslain uudistukset
  - Valmistelussa olevat uudistukset laajentaisivat kunnan vastuuta nykyisestä julkisen hallintotehtävän määritelmän kautta

Muita huomioita pykäläehdotuksista

- **4 c §:ään** tulisi lisätä uusi momentti, jossa selkeästi todetaan nyt vain perusteluihin kirjattu, että myynti- ja luovutuskieltoa ei sovelleta käytöstä poistettuun tai poistuvaan vesihuolto-omaisuuteen
- **11 §:ään** ehdotetut kaksi muutosta tulee poistaa:
  - Liittämisvelvollisuudesta vapauttamisen kuulemis- ja tiedoksiantovelvoitteet lisääntyvät, kun voimassa olevan lain **1 momentissa** oleva kuulemissäännös poistetaan => lisää hallinnollista taakkaa, **tulisi palauttaa voimassa olevan lain kuulemissäännös**
  - Ehdotetun **uuden 4 momentin** mukaisen sosiaalisen suoritusesteen arvioinnin ei tulisi kuulua ympäristönsuojeluviranomaiselle => lisää hallinnollista taakkaa ja **momentti tulisi poistaa kokonaisuudessaan**, sillä 2 mom mahdollistaa tarvittavan arvioinnin
- **Huleveden viemäröintiä koskeva kirjaus tulee poistaa maksuja koskevasta 19 §:n 2 momentista ja lisätä asiasta uusi 4 mom**, jotta asianmukaiset maksut voidaan periä:
  - *Vesihuoltolaitos voi periä perusmaksua, käyttömaksua, liittymismaksua ja muita maksuja laitoksen toimittamista palveluista myös huleveden viemäröinnistä*

Kiitos. Tack.

Paavo Taipale
yhdyskuntatekniikan päällikkö
p. 050 3808368
paavo.taipale@kuntaliitto.fi

CC BY

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi